

**ՄԺԾԾ ԺԱՄԱՆԱԿՅԱՏՎԱԾՈՒՄ ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ**

ՀՀ կադաստրի կոմիտե

Վերջին տարիներին անշարժ գույքի կադաստրի վարման միջազգային առաջադեմ փորձի ուսումնասիրությունը ցույց տվեց, որ ուսումնասիրված երկրներում անշարժ գույքի կադաստրի համակարգերի անվիճելի առավելությունը դրանց վարման գործընթացներում տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման չափազանց բարձր մակարդակն է, որի առումով Հայաստանը տվյալ ոլորտում դեռևս բավականին զիջում էր այդ երկրներին: Համոզված լինելով, որ համակարգի հետագա զարգացումը, գործառնությունների իրականացման որակի բարձրացումը և համակարգի գործունեության թափանցիկության ապահովումը, համակարգում կոռուպցիոն ռիսկերի նվազեցումն ու քաղաքացիների և իրավաբանական անձանց սպասարկման որակի բարձրացումը հնարավոր չէ առանց համակարգում արմատական բարեփոխումների իրականացման: Բարեփոխումների լույսի ներքո էլ ավելի կարևորվեց էլեկտրոնային արխիվի նշանակությունը անշարժ գույքի կադաստրի վարման գործառնություններում: Համակարգում ներդրված պետական գրանցման և տեղեկատվության տրամադրման գործառնությունների իրականացման ավտոմատացված համակարգի ներքո էլեկտրոնային արխիվը նպաստում է ոչ միայն կադաստրային փաստաթղթերի պահպանմանը, այլ դարձել է ամենօրյա աշխատանքի կարևորագույն գործիքներից մեկը, որի օգնությամբ է իրականացվում համակարգի ներքին էլեկտրոնային փաստաթղթաշրջանառությունը: Ավելին, եթե նախկինում էլեկտրոնային արխիվի ստեղծման աշխատանքները ունեին, այսպես կոչված, «ետգործառնությային բնույթ», այսինքն՝ փաստաթղթերն էլեկտրոնային արխիվ մուտքագրվում և տեսաներաժվում էին դրանց թղթային օրինակների ստեղծումից հետո, ապա այսօր էլեկտրոնային արխիվի ստեղծումն իրականացվում է անմիջապես պետական գրանցման և տեղեկատվության տրամադրման գործառնությունների իրականացման ընթացքում՝ հանդիսանալով դրանց անբաժանելի մասը, իսկ կադաստրի կոմիտեի տարածքային ստորաբաժանումների կողմից այդ գործառնությունների իրականացման ընթացքում տրամադրվող բոլոր ավարտական փաստաթղթերը (գրանցման վկայականներ, տեղեկանքներ) ի սկզբանե կազմվում են էլեկտրոնային եղանակով և հաստատման պահից ներառվում են էլեկտրոնային արխիվի կազմում: Այդ իսկ պատճառով էլեկտրոնային արխիվի տվյալների պահպանման, թարմացման և դրանց անվտանգության ապահովման խնդիրներն այսօր գտնվում են մեր ամենօրյա ուշադրության և հոգածության ներքո:

1. Առկա էր նաև աշխատանքային և նյութատեխնիկական ռեսուրսների օգտագործման օպտիմալացման խնդիր: Նախկին տարածքային ստորաբաժանումների տեղակայման վայրերում սպասարկման գրասենյակների, այլ օպերատորների և անշարժ գույքի միասնական ստորաբաժանման միջև էլեկտրոնային փաստաթղթաշրջանառության համակարգի ներդրմամբ, ինչպես նաև անշարժ գույքի չափագրման իրականացումն

ամբողջությամբ մասնավոր հատվածին վերապահելով, մի կողմից հնարավորություն ընձեռվեց օպտիմալացնել տարածքային ստորաբաժանումների քանակը, մյուս կողմից դիմողներին հնարավորություն տրվեց իրավունքների գրանցման ու տեղեկատվության տրամադրման դիմումները ներկայացնել և փաստաթղթերը ստանալ իրենց ընտրությամբ՝ կադաստրի համակարգի ցանկացած սպասարկման գրասենյակում (և նույնիսկ առանց սպասարկման գրասենյակ ներկայանալու՝ էլեկտրոնային փոստով)՝ անկախ անշարժ գույքի գտնվելու վայրից: Անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքների գրանցման և գրանցված իրավունքների վերաբերյալ տեղեկատվության տրամադրման գործառնությունների իրականացման համար գույքի պարտադիր չափագրման (տեղագնման) անհրաժեշտությունը սահմանափակվեց՝ այն թողնելով միայն նոր գույքի առաջացման, գրանցված գույքը փոփոխությունների ենթարկելու ու դիմողի պահանջի դեպքերում, միաժամանակ դիմողներին այս ոլորտում նույնպես ընտրության հնարավորություն ապահովվեց և, վերջապես, վերացնելով պետական գրանցման և տեղեկատվության տրամադրման բուն գործառնություն իրականացնող կադաստրի համակարգի պաշտոնատար անձանց ու կադաստրի ծառայություններից օգտվող քաղաքացիների անմիջական շփման անհրաժեշտությունը, համակարգում զգալիորեն նվազեցվեց կոռուպցիոն ռիսկերի առաջացման վտանգը: Ընթացող բարեփոխումների արդյունքում սկզբունքորեն նոր մոտեցում ձևավորվեց նաև անշարժ գույքի նկատմամբ գործարքների իրավական ձևակերպման հետ կապված իրավահարաբերությունների կարգավորման ոլորտում, մասնավորապես՝ վերացվեց Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքով նախատեսված անշարժ գույքի գործարքների պարտադիր նոտարական վավերացման պահանջը (բացառությամբ միակողմ գործարքների) և այդ մասով ներմուծվեց կադաստրի համակարգի կողմից ստորագրությունների իսկության ճանաչմամբ՝ գործարքների կնքման ինստիտուտ, որը ներկայումս կիրառվում է Երևան քաղաքում, ընդ որում, նշված կարգով գործարքների կնքումը կադաստրի համակարգում իրականացվում է անվճար:

2. Հասարակության տեղեկատվական պահանջները բավարարելու նպատակով կոմիտեն 2020-2022 թվականների զարգացման հատվածում կփորձի ամբողջապես անցնել առցանց ծառայությունների ինքնաշխատ համակարգի՝ հրաժարվելով թղթային փաստաթղթաշրջառանությունից: Այս, ինչպես նաև համակարգում առկա կոռուպցիոն ռիսկերը նվազեցնելու նպատակով կիրականացվեն կառուցվածքային բարեփոխումներ, որի ռազմավարական նպատակները և գերակա վերջնական արդյունքները առցանց, ինքնաշխատ, անթուղթ անշարժ գույքի կադաստրի ստեղծումն է՝ նպաստելով տեղեկատվության տրամադրման գործընթացի դյուրացում, առցանց տրամադրվող տեղեկատվության նկատմամբ պահանջարկի խթանում, տրամադրման ժամկետների կրճատում և ծավալների էական ավելացում:

Բյուջետային ծրագրերում կատարվող հիմնական փոփոխությունները Հայաստանի Հանրապետությունում միասնական տարածագնահատման նոր գոտևորման սահմանման նպատակով Հայաստանի Հանրապետության ողջ տարածքում հողամասերի շուկայական գնահատումների, համակարգված դիտարկումների իրականացումն է լինելու, որը հնարավորություն կընձեռի Հայաստանի Հանրապետությունում անշարժ գույքի հարկով արդարացի հարկման մեխանիզմներ ներդնել, ապահովել անշարժ գույքի շուկայի գնային

իրավիճակի վերաբերյալ վերլուծական տեղեկատվության ապահովում, խթանել պարապյուրդում գտնվող գույքի մասնակցությունը անշարժ գույքի շուկայում և նպաստել ավելացված արժեքի աճին, ինչպես նաև հիմք հանդիսանալ Հայաստանի Հանրապետությունում անշարժ գույքի միասնական հարկման համակարգի ստեղծմանն ու ներդրմանը՝ որի իրականացումը հնարավորություն կտա նաև հարկման առավել արդարացի դաշտի ձևավորմանը, անշարժ գույքի հարկման վարչարարության պարզեցմանը:

3. Նշված ռազմավարության պահանջների խթանումը գեոդեզիական, քարտեզագրական և երկրատեղեկատվական համակարգի հիման վրա Հայաստանի Հանրապետության ինտեգրված, միասնական կադաստրի ստեղծումն է, որի նպատակը տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նորագույն լուծումներով ոլորտի կադաստրների համակարգի արդիականացումն է, որն էլ իր հերթին կնպաստի տարածական որոշումների օպերատիվության բարձրացմանը և հողային քաղաքականության պատշաճ վարմանը:

Կապիտալ բնույթի հիմնական միջոցառումները ինտեգրված (միասնական) կադաստրի ստեղծումն է՝ 2020-2022 թվականներին 2019 թվականին հիմք դրված և շարունակական նոր տեխնոլոգիաների պահանջով արդիականացվող Հայաստանի Հանրապետության բազային երկրատեղեկատվական համակարգի քարտեզագրական հիմքի, աշխարհագրական անվանումների պետական քարտադարանի վարման և թարմացման, հիմնարար ոլորտային քարտեզագրական արտադրանքի աշխատանքները: Որպես հիմք հանդիսանալու է ՄԺԾԾ 2020 թվականի ընթացքում Հայաստանի Հանրապետության տարածքի օդալուսանկարների (օրթոլուսանկարների- GSD-20cm) ստեղծումը և արդիականացնելու ու զարգացնելու իրական ժամանակում գործող ռեֆերենս GNSS կայանների ցանցը:

Շարունակվում են իրականացվել Հայաստանի Հանրապետության քաղաքների բազային երկրատեղեկատվական համակարգի քարտեզագրական հիմքի ստեղծման աշխատանքները, որոնք կծառայեն տնտեսության տարբեր բնագավառներում աշխատանքների արդյունավետության բարձրացման կարևոր նախադրյալ:

Ստեղծված քարտեզագեոդեզիական հիմքով երկրատեղեկատվական համակարգը հանդիսանալու է գերատեսչական տարբեր ոլորտների, այդ թվում քաղաքաշինական, բնապահպանական, արդյունաբերական, անշարժ գույքի կադաստրի, տարածքների պլանավորման, գյուղատնտեսական հողերի հաշվառման, հողերի միավորման, հողերի օգտագործման և գոտիավորման սխեմաների կազմման, գույքահարկի և գնահատման բազաների ճշգրտման, վարչական և տնտեսական գործունեության, մելիորացիայի, երկրաբանական հետախուզական աշխատանքների, անտառտնտեսության, արտակարգ իրավիճակների ժամանակ օպտիմալ և օպերատիվ որոշումների կայացման, հանրապետության մարզերի, համայնքների և առանձին տարածքների զարգացման ու արդյունավետ պլանավորման համար որպես բազա:

2020 թվականին նախատեսված ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով ծախսերը կուղղվեն նաև կոմիտեի միասնական արխիվի ստեղծման, ամբողջականացման համար արխիվային տարածքի շինարարությանը:

2020-2022 թվականներին իրականացնելու են գյուղատնտեսական նշանակության հողերի գույքագրման և կադաստրային քարտեզներում տեղ գտած անճշտությունների ուղղման աշխատանքներ:

Գույքագրման աշխատանքների նպատակն է ստանալ ճշտված տվյալներ գյուղատնտեսական նշանակության հողերի օգտագործման վիճակի, զբաղեցրած սահմանների, հողատեսքերի փոփոխության, բազմամյա տնկարկների և ոռոգվող հողերի առկայության վերաբերյալ, որոնց հիման վրա համապատասխան ճշտումներ կատարել համայնքների կադաստրային քարտեզներում, հողային հաշվեկշիռներում և հողի հարկի բազայում: Արդյունքում հնարավորություն կընձեռվի ունենալ ճշտված կադաստրային քարտեզներ, վերացնել համայնքների, քաղաքացիների և իրավաբանական անձանց միջև առկա սահմանային վեճերը, կոորդինատների անճշտությունները և այլ վերադրումները:

4. Անշարժ գույքի կադաստրի վարման բնագավառում պետական քաղաքականության իրականացման ծախսերը.

2020 թ. – 5,200,000.0 հազար դրամ

2021 թ. – 5,700,000.0 հազար դրամ

2022 թ. – 6,300,000.0 հազար դրամ: